

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/119/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112211529
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8112211529.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcov 1/ W. Q., nar. X.X.XXXX, bytom W., F. XX, zastúpeného JUDr. Michalom Feciľákom, advokátom, so sídlom v Prešove, Jesenná 8, 2/ Ing. W. K., nar. X.XX.XXXX, bytom W., V. XX, zastúpeného JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokátom, so sídlom v Prešove, Hlavná 19 proti žalovanému Prešovský samosprávny kraj, so sídlom v Prešove, Nám. mieru 2, zastúpenému Správou a údržbou ciest Prešovského samosprávneho kraja so sídlom Jesenná 14, Prešov, o náhradu za užívanie nehnuteľností s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov v 1. a 2.rade proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 31.1.2014 č. k. 14C/75/2012-305 jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol. Žalobcom v 1. a 2.rade uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 2.506,72 Eur tak, že každý zo žalobcov je povinný uhradiť polovicu týchto trov a žalobcom tiež uložil povinnosť nahradiť trovy štátu v celkovej sume 32,46 Eur tak, že každý zo žalobcov je povinný uhradiť polovicu týchto trov.

V dôvodoch rozsudku súd prvého stupňa poukázal na to, že podanou žalobou žalobcovia sa domáhajú voči žalovanému nároku z titulu vydania bezdôvodného obohatenia vo výške nájomného za užívanie parcely KN C č. 3145/21, kat. úz. B., každý z nich v podiele 1/2, a to za obdobie od 17.1.2005 do 16.1.2007. Súd prvého stupňa vec právne posúdil poukazom na ust. §§ 3, 39, 41, 132, 134, 123 a 451 Občianskeho zákonníka, ako aj poukazom na § 2 a nasl. zákona č. 427/1990 Zb..

Mal za preukázané, že žalobcovia boli v rozhodnom období podielovými spoluvlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza cesta III. triedy, ako aj príľahlých chodníkov. Žalobcovia nadobudli vlastnícke právo na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený 5.8.1998 od predávajúceho M. V. - SUGAM, ktorý vlastnícke právo nadobudol v rámci privatizácie v súlade so zákonom č. 427/1990 Zb. na verejnej dražbe konanej dňa 9.2.1992. Pôvodným vlastníkom parcely pred privatizáciou bol Československý štát - OPP Koža, Guma, Textil Prešov a na parcelách bola v období roku 1983 do 1992 realizovaná výstavba pozemnej komunikácie, ktorú realizoval ako stavebník štát. V súvislosti s výstavbou pozemnej komunikácie tak možno konštatovať, že nejde o neoprávnenú stavbu podľa § 135c OZ. Súd prvého stupňa ďalej nezistil, aby pôvodný vlastník - Kogutex, š. p., Prešov nemal k predmetnej nehnuteľnosti zriadené právo hospodárenia a keďže žiaden iný subjekt sa doposiaľ úspešne nedomohol určenia vlastníckeho práva k tejto parcele, mal súd prvého stupňa s poukazom na § 14 zákona č. 427/1990 Zb. v spojení s § 39 OZ za to, že na základe citovaného zákona nadobudol vlastníctvo k parcele vydražiteľ. Súd prvého stupňa tiež zdôraznil poukaz na § 19 ods. 2 Zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991, ktorého praktický výklad v rámci súdnej praxe v podstate znamená prelomenie zásady, že nikto nemôže previesť na iného viac práv než má sám. V danom prípade to značí, že aj keď v rámci konkurzu bola do súpisu zahrnutá vec, resp. jej časť - pozemok, ktorý sa v čase privatizácie nenachádzal pod prevádzkovou jednotkou, jej vlastníkom sa stali žalobcovia bez ohľadu na to, že v

konaní vyšlo najavo, že časť pozemku sa nachádza mimo prevádzkovej jednotky a už v čase privatizácie bol zastavaný pozemnou komunikáciou. Právny predchodca žalobcov vydražil v rámci privatizácie aj parcely, ktoré sú predmetom tohto konania, tieto ako ich vlastníci v rámci konkurzu odpredal žalobcom, ktorí sa stali ich vlastníckmi, je preto daná aktívna legitímácia žalobcov.

Súd prvého stupňa zistil, že absentuje pasívna legitímácia žalovaného, pokiaľ ide o príľahlý chodník, a to v nadväznosti na § 1 ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. s poukazom na stanovisko Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR. Zdôraznil, že chodník netvorí súčasť cesty a vlastníctvo na žalovaného v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. prešlo zo štátu iba k cestám II. a III. triedy.

Súd prvého stupňa ďalej zdôraznil, že nadobudnutie vlastníckeho práva bez ďalšieho nezakladá automaticky vznik práva na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku, ktorý je zastavaný pozemnou komunikáciou, ktorá bola v rozhodnom období vo vlastníctve žalovaného. V čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd vyplýva, že sa zakazuje zneužitie vlastníckeho práva. Vlastníci parcely boli v rozhodnom období obmedzovaní vo výkone svojho vlastníckeho práva, keďže na ich pozemku sa nachádzala pozemná komunikácia a vzhľadom na tento charakter bola táto využívaná vlastníckmi motorových vozidiel, ktorí pozemnú komunikáciu využívali ako dopravnú cestu. Je ale potrebné rozlišovať medzi prípadmi zriadenia pozemnej komunikácie bez súhlasu vlastníka pozemku a medzi zriadením takejto komunikácie na pozemku vo vlastníctve vlastníka stavby, pričom až následne po ukončení stavby a bezodplatnom užívaní pozemku vlastníckom stavby, resp. ďalších subjektov, došlo k zmene vlastníctva pozemku jeho prevodom na inú osobu. Tento nový vlastníck nemôže nadobudnúť k pozemku viac práv ako mal predchádzajúci vlastníck a pokiaľ pôvodný vlastníck sám postavil stavbu, ktorá je vo vlastníctve jeho právneho nástupcu, pozemok sám zastaval a umožnil ho užívať iným osobám, obdobne ako aj nasledujúci vlastníck pozemku M. V. bez toho, aby si niektorý z týchto subjektov uplatnil akúkoľvek náhradu, nemôže si takéto právo uplatňovať ani nový vlastníck pozemku, v danom prípade žalobcovia. Zmena vlastníka pozemku teda nie je dôvodom na vznik nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia za nemožnosť užívania pozemku terajším vlastníckom, pokiaľ vlastníck stavby túto postavil v súlade so zákonom na pozemku, ktorého v tom čase bol vlastníckom. Žalobcovia žiadajú vydať majetkový prospech získaný žalovaným bez právneho dôvodu, avšak o takéto dôvod sa jedná vtedy, ak právny dôvod od začiatku vôbec neexistoval. V prejednávanej veci však išlo o totožný subjekt - štát, ktorý bol vlastníckom stavby aj pozemku, neriešila sa žiadna otázka odplatnosti, či bezodplatnosti vzťahu vlastníka pozemku a stavby, keďže štát staval tak povediac na svojom. Aj ďalší vlastníck pozemku - manželia V., súhlasili s obmedzením svojho vlastníctva pozemku spočívajúceho v bezodplatnom užívaní na dobu neurčitú. Nie je zrejmé prečo aj žalobcovia, ktorí nadobudli vlastníctvo k pozemku už v roku 1998, nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnili až v roku 2007 a nie hneď po nadobudnutí vlastníctva pozemku, pokiaľ boli presvedčení, že žalovaní, resp. jeho právni predchodcovia sa bezdôvodne obohacovali. Žalobcovia podľa súdu prvého stupňa mali vedomosť o tom, že spornú parcelu nebudú môcť využívať iným spôsobom ako bežní užívatelia ciest a v tomto ohľade nie je zanedbateľná ani rozpornosť výkonu práv žalobcov s dobrými mravmi s ohľadom na to, že žalobcovia nerealizujú svoje právo v tých intenciách ako ich právni predchodcovia, ale odlišne, a to vymáhaním plnenia z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Žalobu ako neopodstatnenú tak zamietol a o trovách konania účastníckov a štátu rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a § 148 ods. 1 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia v 1. a 2.rade, ktorí navrhli rozsudok zmeniť tak, aby žalobe bolo vyhovené, alternatívne navrhli rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Pokiaľ ide o odvolanie žalobcu v 1.rade tvrdí, že súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Naďalej tvrdí, že aj tá časť pozemku, na ktorej sa nachádza chodník, je vo vlastníctve žalovaného a nie je správny záver súdu prvého stupňa o nedostatku jeho pasívnej legitímácie. Žalobca v 1.rade uvádza ďalej, že súhlasí s tvrdením súdu prvého stupňa, že vlastníck môže svoje oprávnenia súvisiace s vlastníctvom realizovať iba v medziach zákona, avšak súd prvého stupňa neuviedol na základe čoho alebo akých zákonných ustanovení vyplýva povinnosť vlastníka pozemku strpieť užívanie pozemku inými osobami bezplatne a v tomto smere chýba právne posúdenie súdu prvého stupňa. Ak by mal platiť názor súdu, že nový vlastníck nemôže nadobudnúť k tomuto pozemku viac práv ako mal predchádzajúci vlastníck, keďže právni predchodcovia žalobcov v súvislosti s užívaním pozemku neuplatňovali nároky, tak potom vo všetkých prípadoch okupácie pozemkov bez protestu ich vlastníckov by mal existovať legálny stav (rozsudok KS Prešov sp. zn. 6Co/75/2012). Žalobca v 1.rade ďalej uvádza, že dobrým mravom neodporuje pokiaľ niekto požaduje

vydanie toho, čím sa na jeho úkor niekto iný bezdôvodne obohatil, pretože právo žiadať vydanie takéhoto obohatenia priznáva priamo právny predpis, a to Občiansky zákonník v § 451. Rozpor s dobrými mravmi by mohol prichádzať do úvahy, ak by žalobca vlastnícke právo zneužil, neprimerane obmedzoval iných alebo škodil iným. Poukázal tiež na rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 1750/2010. Žalobca v 1.rade ďalej uvádza, že súd prvého stupňa ignoroval zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia KS Prešov konaného dňa 10.1.2013, ku ktorého záverom sa súd nevyjadril a v ďalšom poukazuje na znenie tohto stanoviska. Žalobca v 1.rade v súvislosti s užívaním pozemkov zastavaných stavbou pozemnej komunikácie poukazuje na ustálenú judikatúru súdov a v tejto súvislosti najmä na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28Cdo/924/2011, týkajúci sa náhrady za užívanie pozemku stavbou. Taktiež poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/746/2007. Pokiaľ teda žalobcovia nadobudli pozemok v súlade so zákonmi platnými v SR, či už kúpnu zmluvou, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností stanovených zákonom, mala im byť zo strany súdu poskytnutá rovnaká právna ochrana, akú Krajský súd v Prešove poskytol žalobcom v konaniach zo strany senátov 6Co a 14Co. Ak by žalobca v 1.rade prísvedčil záverom prvostupňového súdu, znamenalo by to, že aj v prípade, ak by stavebník hoci v čase zriadenia stavby bol vlastníkom pozemku, úmyselne vyvolal stav, ktorý by viedol k odstúpeniu od kúpnej zmluvy, by po postavení stavby, potom, keď už bol pozemok vo vlastníctve pôvodného vlastníka, nemusel vlastníkovi pozemku platiť primerané nájomné za užívanie pozemkov stavbou. Vlastník stavby by sa tak bezdôvodne obohacoval, užíval by cudzí majetok ako svoj vlastný bez poskytnutia primeranej náhrady s odôvodnením, že v čase výstavby stavby bol vlastníkom pozemku - dobromyseľným stavebníkom. Ak žalobcovia nadobudli majetok v súlade s platnými zákonmi, neobstojí názor súdu prvého stupňa, že sú povinní strpieť užívanie svojho majetku bezplatne a musí im byť poskytnutá rovnaká právna ochrana ako vlastníkovi stavby. V opačnom prípade, by sa jednalo o diskrimináciu žalobcov. Žalobca v 1.rade napokon poukazuje opätovne na to, že vo veci konal a rozhodoval nezákonne sudca. Zdôrazňuje, že prerozdeliť spis na podateľni Okresného súdu Prešov je možné a že predsedníčka Okresného súdu Prešov vydala 12.4.2012 opatrenie na prerozdelenie veci sp. zn. 11C/9/2007 prostredníctvom generátora v podateľni OS Prešov. Je preto nesporné, že aj keď bolo technicky možné prerozdeliť spis prostredníctvom generátora v podateľni OS Prešov, v skutočnosti sa tak nestalo, spis prerozdělila sekretárka, čo má za následok, že v tejto veci konal nezákonný sudca, pretože JUDr. Z. M., nebol určený v zmysle rozvrhu práce, ktorým sa rozumie akt riadenia predsedu súdu - opatrenie predsedníčky OS Prešov z apríla 2012, prostredníctvom generátora v podateľni Okresného súdu Prešov.

Žalobca v 2.rade v podanom odvolaní poukazuje na totožnú právnu a skutkovú argumentáciu tak ako žalobca v 1.rade, obsah ktorej bol vyjadrený v podanom odvolaní žalobcu v 1.rade a je uvádzaný vyššie.

Žalovaný navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Vo svojom vyjadrení poukazuje na to, že vykonané dokazovanie potvrdilo, že cesta bola postavená štátom na štátnom pozemku, ktorý sa nachádzal v správe Okresného priemyselného podniku Koža, Guma, Textil a k zastavaniu pozemku došlo v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi. Zdôrazňuje tiež, že rozpor s dobrými mravmi je potrebné vidieť v širších súvislostiach aj v okolnostiach, za akých došlo k získaniu formálneho vlastníctva žalobcov, výšky kúpnej ceny pozemku zodpovedajúcej jeho zaťaženiu, okolnostiach nadobudnutia vlastníckeho práva ku pozemnej komunikácii žalobcami, ako aj faktu, že v súčasnosti už žalovaný komunikáciu nevlastní. Žalovaný poukazuje na okolnosti, akým spôsobom nadobudli žalobcovia do svojho vlastníctva predmetnú nehnuteľnosť. Zdôrazňuje, že bývalá Okresná správa ciest spravovala pozemnú komunikáciu, a teda jej prislúchajúcu časť pozemkov. V spojení s územným stavebným a kolaudačným rozhodnutím je evidentné, že nastúpil fikcia v zmysle § 66 ods. 3 zákona č. 109/1964 Zb., a teda, že uvedený majetok bývalá Okresná správa ciest užívala oprávnené, a to aj bez hospodárskej zmluvy o prevode správy. Z toho vyplýva, že sporná časť parcely nemohla byť súčasťou prevádzkovej jednotky a ani predmetom privatizácie Protektrovacieho závodu Kogutex Prešov, š. p.. Pokiaľ ide o § 19 ods. 2 pôvodného Zákona o konkurze a vyrovnaní, poukazuje žalovaný na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 5Cdo 194/2008, ktorý zdôraznil, že z tohto ustanovenia možno vyvodiť iba to, že domnienka tam uvedená je aplikovateľná len vtedy, ak konkurzný súd vydá uznesenie, ktorým určí tretej osobe lehotu na vydanie vylučovacej žaloby a poučí ho o tom, že jeho vec bola zapísaná do súpisu a o právnych dôsledkoch nepodania žaloby. Ak vo vzťahu k takejto tretej osobe uznesenie nebolo vydané, nenastávajú právne dôsledky podľa citovaného ustanovenia. Žalovaný poukazuje na to, že na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a teda nemožno uvažovať o ochrane vlastníctva hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Priznaním uplatneného nároku by došlo k porušeniu zásady spravodlivého usporiadania veci aj s poukazom na

novelu Ústavy SR pod č. 100/2010, ktorou bol do čl. 20 ods. 1 doplnený text v znení, že majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Má za to, že základným predpokladom priznania práva na vydanie bezdôvodného obohatenia ako náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva s odkazom na čl. 20 ods. 1 Ústavy SR je samotné vlastnícke právo, ktoré však žalobcom tak v rozhodnom období ako ani v súčasnosti nesvedčí.

Odvolačný súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 212 ods. 1, 2 O.s.p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že nie súd dané podmienky pre potvrdenie ani pre zmenu preskúmaného rozsudku, keď súd prvého stupňa sa nevyporiadal so všetkými okolnosťami podstatnými pre správne rozhodnutie o danej veci.

Ako to potvrdzuje obsah spisu, je zrejmé, že žalobcovia v 1. a 2.rade sa stali spoluvlastníkmi pozemku KN C č. 3145/21 - zastavaná plocha vo výmere 1578 m², zapísaného na LV č. XXX, kat. úz. B.. Na tejto parcele sa nachádza cesta III. triedy č. 068010 - privádzač na D1 W. - R. a zároveň na časti parcely vyčlenenej znaleckým posudkom č. 1/2008 ako parcela KN C č. 3145/25 je umiestnený príľahlý chodník. Výstavba cestnej komunikácie bola realizovaná v období rokov 1982 - 1992 na základe právoplatne vydaného rozhodnutia o umiestnení tejto stavby, okrem iného aj na pozemku označenom pôvodne pod č. 3145, na základe stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia. V čase výstavby tejto cestnej komunikácie, ako aj v dobe jej ukončenia, vlastníkom pôvodných parciel č. 3145/1, 3145/2, 3145/3 a 3145/6 bol bývalý Československý štát, ktorý ako stavebník tejto cesty, jej výstavbu realizoval na svojej nehnuteľnosti, a preto nie je sporné, že stavba komunikácie nie je neoprávnenou stavbou podľa § 135c Občianskeho zákonníka.

Žalobcovia ako podieloví spoluvlastníci tejto nehnuteľnosti sa vo vzťahu k žalovanému domáhajú vydania náhrady za užívanie tejto nehnuteľnosti titulom bezdôvodného obohatenia, a to konkrétne za obdobie od 17.1.2005 do 16.1.2007.

Pozemky označené pod č. 3145/1, 3145/2, 3145/3 a 3145/6 zapísané pôvodne na LV č. XXX kat. úz. B. spolu s budovou Protektorovacieho závodu, nachádzajúceho sa na ul. W. XX, W., tvorili prevádzkovú jednotku, predaj ktorej sa vykonal v súlade so zákonom č. 427/1990 Zb. na verejnej dražbe konanej dňa 9.2.1992. Vydražiteľmi prevádzkovej jednotky sa podľa obsahu potvrdenia o predaji prevádzkovej jednotky (č. I. 214 a nasl.) zo dňa 11.3.1992 stali M. V. a V. V. - SUGAM W., W. N.. XX. Do predmetnej prevádzkovej jednotky patrili stroje a zariadenia a ďalšie základné prostriedky, predmety postupnej spotreby podľa priloženého zoznamu, ako aj nehnuteľnosti, a to stavba a pozemky o výmere 16552 m², č. 3145/1, 3145/2, 3145/3 3145/6 v kat. úz. W., zapísané na LV č. XXX v prospech organizácie Kogutex, š. p. Prešov.

Spoluvlastníkmi v rozsahu po 1-ici týchto pozemkov a postaveného výrobného areálu (stavba so súp. č. 26886) sa stali žalobcovia na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30.7.1998, ktorej vklad do Katastra nehnuteľností v Prešove bol povolený 5.8.1998. Kúpnu zmluvu žalobcovia uzatvárali s predávajúcim M. V. - SUGAM, Petrovanská 8, Prešov, ktorý bol zastúpený JUDr. Jozefom Bujňákom, správcom konkurznej podstaty úpadcu na základe uznesenia Krajského súdu Košice K 24/93 o vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu. Je potrebné zdôrazniť, že súhlas s predajom predmetných nehnuteľností, ktoré patrili do konkurznej podstaty úpadcu v zmysle čl. X. Zmluvy, vydal Krajský súd v Košiciach uznesením K 24/93 zo dňa 24.7.1998.

Pozemok parcelné č. KN C 3145/21 spolu s vyčlenenou časťou o značenou ako pozemok KN C č. 3145/25, nepochybne vznikol z takto odkúpených pôvodných parciel č. 3145/1, 3145/2, 3145/3 a 3145/6 kat. úz. W., čo dokazuje obsah geometrického plánu č. 198/98 zo dňa 18.8.1998.

Podľa § 2 ods. 1, 2 zákona č. 427/1992 Zb. v znení platnom k 6.9.1992, predmetom prevodu vlastníctva podľa tohto zákona sú hnutelné a nehnuteľné veci, ktoré ako majetková podstata prevádzkových častí organizácií pôsobiacich v oblasti služieb, obchodu a inej než poľnohospodárskej výroby tvoria alebo môžu tvoriť súbor, ktorý je ucelenou hospodárskou alebo majetkovou jednotkou (prevádzková jednotka).

Predmetom prevodu vlastníctva nemôžu byť prevádzkové jednotky, ku ktorým majú užívacie právo osoby, ktorých bydlisko alebo sídlo je na území iného štátu.

Podľa § 14 citovaného zákona, ak je predmetom predaja prevádzková jednotka, ktorá sa nachádza na pozemku, ku ktorému má právo hospodárenia organizácia, ktorej súčasťou je prevádzková jednotka, musí sa táto prevádzková jednotka predať aj s týmto pozemkom.

Dražbu v zmysle zákona č. 427/1990 Zb. v znení neskorších predpisov je potrebné považovať za spôsob uzavretia zmluvy, teda za obojstranný právny úkon zložený z dvoch vzájomných a obsahovo zhodných prejavov vôle dvoch strán, pričom dražbou dochádzalo k odplatnému prevodu vecí vo vlastníctve štátu. Právny vzťah vzniknutý na základe tohto zákona je vzťahom súkromnoprávnym. Vlastníctvo nadobúdané vo verejnej dražbe sa uskutočňovalo prijatím ponuky, teda zmluvou, kde štát bol len stranou a kde príklep bol akceptáciou ponuky.

Citovaný právny predpis tak stanovil podmienky, za ktorých bolo možné previesť vlastníctvo štátu k niektorým veciam, ku ktorým mali k 1.11.1990 právo hospodárenia štátne podniky, rozpočtové a príspevkové organizácie a národné výbory na určené fyzické alebo právnické osoby. Predmetom prevodu mohli byť hnutelné a nehnuteľné veci, ktoré ako majetková podstata prevádzkových častí organizácií pôsobiacich v oblasti služieb, obchodu a inej než poľnohospodárskej výroby tvorili alebo mohli tvoriť súbor, ktorý bol ucelenou hospodárskou alebo majetkovou jednotkou - prevádzkovou jednotkou. V zmysle § 4 tohto zákona, predávali organizácie prevádzkové jednotky vo verejnej dražbe, ktorú organizovali príslušné orgány SR. Základnou podmienkou pre nadobudnutie vlastníctva k veciam vo vlastníctve štátu postupom podľa tohto právneho predpisu bola existencia práva hospodárenia v prospech tej organizácie, ktorej súčasťou bola dražená prevádzková jednotka. Vo vzťahu k pozemku bola táto podmienka výslovne uvedená v spomínanom § 14 zákona č. 427/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

Ak by mala byť vyhodnotená prípadná neplatnosť dražby v časti terajšieho pozemku KN C 3145/21, kat. úz. B., muselo by byť nepochybne zistené, že organizácia Protektorovacieho závodu Kogutex, š. p., Prešov, nemala k tejto nehnuteľnosti zriadené právo hospodárenia. Súd prvého stupňa v doterajšom dokazovaní nezistil, aby pôvodný vlastník - Kogutex, š. p., Prešov, nemal k predmetnej nehnuteľnosti zriadené právo hospodárenia. V závislosti od toho skonštatoval platnosť vykonanej dražby a nadobudnutie vlastníckeho práva okrem iného aj k predmetnej nehnuteľnosti vydražiteľmi. Aj odvolací súd konštatuje, že vykonané dokazovanie zatiaľ nedáva podklad na vyhodnotenie iného záveru než toho, aký bol v tejto súvislosti prijatý súdom prvého stupňa v preskúmanom rozhodnutí. Nemožno ďalej opomenúť, že žalobcovia nadobudli spornú nehnuteľnosť kúpnu zmluvou v priebehu konkurzného konania vedeného Krajským súdom v Košiciach proti úpadcovi - M. V. - SUGAM Prešov, ktorý ako predávajúci a výlučný vlastník týchto nehnuteľností bol zastúpený ustanoveným správcom konkurznej podstaty. Konkurzné konanie bolo vedené na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. K 24/93, keď súhlas s predajom týchto nehnuteľností (patriacich do konkurznej podstaty) vydal Krajský súd v Košiciach uznesením K 24/93 zo dňa 24.7.1998. Súd prvého stupňa zároveň v tejto súvislosti poukázal na znenie § 19 ods. 1, 2 zákona č. 328/1991 Zb. vo vtedy platnom znení. Podľa tohto ustanovenia správca konkurznej podstaty mal zaradiť do súpisu konkurznej podstaty každú vec, pohľadávku alebo právo majúce majetkovú hodnotu, o ktorých má za to, že patria alebo môžu patriť do podstaty, aj keď je tu pochybnosť, či do podstaty skutočne patria. Tá osoba, ktorá uplatňuje, že vec nemala byť zaradená do konkurznej podstaty, bola oprávnená podať vylučovaciu žalobu podľa § 19 ods. 2 tohto zákona na základe toho, že vec bola správcom konkurznej podstaty zahrnutá do súpisu majetku patriaceho do konkurznej podstaty. Je zrejmé, že žiaden subjekt v tom čase nespochybnil zaradenie okrem iného aj tejto nehnuteľnosti do súpisu podstaty úpadcu. Žaloba proti správcom konkurznej podstaty na súde, ktorý vyhlásil konkurz v tejto súvislosti podľa § 19 ods. 2 citovaného zákona podaná nebola, preto sa predpokladá, že vec bola do súpisu zahrnutá oprávnene a následne bola aj správcom konkurznej podstaty so súhlasom konkurzného súdu odpredaná v prospech žalobcov v 1. a 2.rade. Pokiaľ preto konaní nie je predložený jednoznačný a nepochybý dôkaz, ktorý by spochybňoval platnosť kúpnej zmluvy zo dňa 30.7.1998, je potrebné vychádzať zo situácie, že žalobcovia v 1. a 2.rade na základe tohto právneho úkonu nadobudli do svojho podielového spoluvlastníctva nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom tejto zmluvy, vrátane sporného pozemku nachádzajúceho sa pod cestnou komunikáciou.

Už v predchádzajúcom štádiu konania bolo poukazované na nález Ústavného súdu SR vydaný dňa 7.7.2001 pod č. IV. ÚS 94/2001-44 v prejednávanej veci účastníkov, v ktorom bolo okrem iného konštatované, že medzi žalobcami a žalovaným existoval v rozhodnom období, za ktoré žalobcovia

žiadajú peňažnú náhradu, výlučne občianskoprávny vzťah ako majetkový vzťah plynúci zo stavby a užívania pozemku vo vlastníctve žalobcov, keď žalobcovia sa v danom období nemohli k tejto nehnuteľnej veci správať ako vlastníci, čo znamená, že nemohli vec riadne užívať a brať z nej úžitky.

Podľa § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

V Občianskom zákonníku je inštitút bezdôvodného obohatenia konštruovaný ako záväzkový právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil a tým, na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu. Bezdôvodným obohatením je tak majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Bezdôvodné obohatenie vzniká nielen v prípade, ak sa protiprávne rozmnoží majetok obohateného, ale aj vtedy, ak sa doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu došlo, keby bol obohatený plnil svoje povinnosti (do pozornosti R 25/1986).

Ako vyplýva z vyššie uvedených zistení, odvolací súd v zhode so súdom prvého stupňa konštatuje, že pôvodným vlastníkom pozemku, ktorý je predmetom konania a ktorý vznikol z parcel pôvodne označených pod č. 1345/1, 1345/2, 1345/3 a 1345/6 bol Československý štát - OPP Koža, Guma, Textil Prešov, na týchto parcelách bola v období od roku 1983 do roku 1992 realizovaná výstavba pozemnej komunikácie, stavebníkom ktorej bol štát, nejde o neoprávnenú stavbu cesty podľa § 135c OZ a je zrejmé, že bývalý Československý štát staval „na svojom“ pozemku. Je však ďalej zrejmé aj to, že štát v rámci procesu privatizácie prevádzkovej jednotky Protektorovacieho závodu v Prešove, Petrovanská 10, podľa zákona č. 427/1990 Zb. vo verejnej dražbe konanej vo februári 1992 previedol vlastníctvo v prospech vydražiteľa aj k pozemku, ktorý už v tom čase bol zastavaný pozemnou komunikáciou. Taktiež ani v priebehu konkurzného konania úpadcu - vydražiteľa tejto nehnuteľnosti nebola namietaná neopodstatnenosť zaradenia pozemku zastavaného komunikáciou do súpisu majetkovej podstaty úpadcu.

Odvolací súd ďalej poukazuje na judikatúru týkajúcu sa náhrady bezdôvodného obohatenia vzniknutého užívaním zastavaného pozemku na úkor vlastníka pozemku, keď v tejto súvislosti akcentuje uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 8/2009, resp. nález Ústavného súdu SR vo veci III. ÚS 237/09, či rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo 52/2009. V týchto rozhodnutiach súdy konštatovali, že užívateľ cudzej veci bez právneho dôvodu je povinný vydať bezdôvodné obohatenie peňažnou formou, rozsah ktorého plnenia je vyjadrený peňažnou čiastkou, ktorú by obvykle bolo nevyhnutné vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie, či prenajatie veci.

Vychádzajúc z takto danej skutkovej situácie je teda zrejmé, že žalovaný zaberá v rozhodnom období pozemok v spoluvlastníctve žalobcov, so spoluvlastníkmi nijako právne nevyrovnal, v dôsledku čoho sa bezdôvodne na úkor žalobcov obohatil a len samotný fakt, že ide o využívanie pozemku „pre všetkých“, teda na verejnoprospešný účel nemôže vlastníkov ukrátiť (do pozornosti rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/75/2012).

Je potrebné zdôrazniť, že ani prípadné potvrdenie skutočnosti, že predchodcovia žalobcov nežiadali náhradu ešte neznamená, že im zaniklo právo na náhradu. Nežiadat' náhradu znamená vo svojej podstate pasivitu pri zaberaní pozemku. Ak ide o otázku neuplatnenia práva zo strany predchodcov žalobcov je potrebné poznamenať, že neuplatnením práva na náhradu sa toto právo uplynutím času mohlo len maximálne oslabiť, pretože nie je vyňaté z premlčania (§ 100 ods. 2, 3 OZ). V prípade bezdôvodného obohatenia vzniknutého z protiprávneho vzťahu pritom nejde o jednorazové právo, ale právo, ktoré vzniká v súvislosti s protiprávnym stavom - okupáciou pozemku a ten bol pretrvávajúci. Odvolací súd zdôrazňuje, že predmetom konania je obdobie vlastníctva predmetného pozemku žalobcami, a to od 17.1.2005 do 16.1.2007.

Ako už bolo uvádzané, bezdôvodné obohatenie vzniká nielen v prípade, ak sa protiprávne rozmnoží majetok obohateného, ale aj vtedy, ak sa doterajší majetok nezmenšil. Niet dôvodu nevzťahovať

uvedené pravidlo aj na stav, ak obohatený vrátane verejnoprávneho subjektu využíva pozemok bez právneho dôvodu na účely komunikácie, keď primeranú náhradu za bezdôvodné obohatenie v prípade sporu určí súd podľa okolností konkrétneho prípadu.

Zákonom č. 66/2009 Zb. o niektorých opatreniach pri majetkoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov došlo s účinnosťou od 1.3.2009 k zriadeniu vecného bremena na pozemky zastavané komunikáciami a užívanie pozemkov zastavaných komunikáciami nie je od účinnosti tohto zákona bez právneho dôvodu. Uvedený zákon explicitne neupravuje otázku náhrady za zriadenie vecného bremena. Niet žiadnej zákonnej prekážky na to, aby sa vlastníkov trpiaceho pozemku zastavaného pozemnou komunikáciou priznala primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena, a to do času, kým sa vlastníkov neposkytne podľa tohto zákona náhradný pozemok alebo kým sa neskončí konanie o pozemkových úpravách.

Vyššie spomínaný výstup zo zasadnutia občianskoprávneho kolégia Krajského súdu Prešov (10.1.2013) tak podporuje existenciu práva žalobcov na primeranú náhradu, ktorú by súd prvého stupňa mal určiť podľa okolností daného konkrétneho prípadu. Javí sa však ako správny záver súdu prvého stupňa o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného vo vzťahu k časti parcely označenej KN C 3145/25, na ktorej sa má nachádzať príľahlý chodník, a to z dôvodov uvádzaných prvostupňovým súdom v preskúvanom rozhodnutí.

K námietke žalobcu v 1.rade ohľadom toho, že vo veci konal a rozhodoval nezákonný sudca odvolací súd uvádza, že táto dôvodná nie je a v celom rozsahu poukazuje na zistenia v tejto súvislosti uvádzané v predchádzajúcom uznesení Krajského súdu Prešov z 18.7.2013 č. k. 2Co/86/2012-189. Je zrejmé, že po odňatí veci JUDr. J. G., opatrením predsedníčky Okresného súdu Prešov z 12.4.2012 bola daná právna vec náhodným výberom prostredníctvom generátora v podateľni súdu (nie súdnou tajomníčkou, či sekretárkou Okresného súdu Prešov) pridelená sudcovi Okresného súdu Prešov JUDr. Z. M., ktorý ďalej konal a rozhodoval vo veci pod novou sp. zn. 14C/75/2012 na základe výnimky podľa pravidiel daných rozvrhom práce (pravidlo č. 8 Rozvrhu práce Okresného súdu Prešov pre rok 2012).

S poukazom na uvádzané dôvody tak odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p. a vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 O.s.p. za účelom opätovného posúdenia a prejednania nárokov žalobcov v nadväznosti na vyššie vyjadrené závery odvolacím súdom.

V novom rozhodnutí o veci súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.